

## Tag hensyn til risikoen for udbyttesvingninger i grovfoderproduktionen

Likviditet er i øjeblikket svær at få fat i, og er dermed også dyr. Derfor er der mange penge at hente ved at tilpasse Promilleafgiftsfonden for landbrug grovfoderproduktionen bedst muligt.

### Forhold dig til risikoen for udbyttesvingninger og brug det til at optimere bufferstørrelsen og arealet med grovfoder.

- Planlæg grovfoderproduktionen med udgangspunkt i de mindste forventede udbytter.
- Lav en plan B til justering af grovfodermængden.
- Forsøg så vidt muligt, og hvis det giver mening, at veksle overskydende grovfoder til likviditet.
- Brug flere afgrøder og sorter for at reducere risikoen for udbyttesvingninger.

Du kender nogenlunde behovet for grovfoder, og du ved, hvor meget grovfoder der ligger over fra sidste år. Du ved, hvor stort et areal, der er lagt ud med græs, og hvor stort et græsudbytte du forventer. Det er altså majsarealet, du kan justere for at tilpasse produktionen.

Usikkerheden omkring udbyttet fra græs og majs gør imidlertid beslutningen sværere. Der vil uundgåeligt være en risiko for at komme til at mangle grovfoder i de dårlige år.

Ofte fastsættes den ønskede mængde grovfoder ud fra foderbehovet plus en buffer, så du er sikret imod eventuelt lavere udbytter. Planlægning af dette produktionsomfang vil ofte tage udgangspunkt i forventede udbytter. En sådan situation er illustreret i figur 1.



**Figur 1.** Den ønskede mængde grovfoder består af det reelle behov og en buffer. Produktionen planlægges, så den passer dertil på baggrund af de forventede udbytter og den mængde grovfoder, du har på lager fra sidste år.

Udbytterisikoen håndteres altså alene ved at planlægge med en overskydende produktion, der kan lægges på lager. Dermed forholder du dig ikke direkte til risikoen for skuffende udbytter.

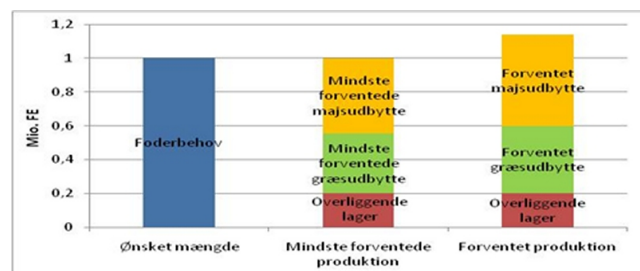
Hvor stor er risikoen for at komme til at mangle foder? Kan du leve med det?  
Kan bufferproduktionen reduceres uden at øge risikoen for meget?

## Planlægning ud fra den mindste forventede produktion

Planlægningen kan i stedet for de forventede udbytter tage udgangspunkt i din forventning til "worst case". Eksempelvis kan du forholde dig til, hvor højt udbyttet vil være i 19 ud af 20 år.

	Dine udbytteforventninger	
	Forventet udbytte	Udbyttet vil 19 ud af 20 år være over
Græs (FE/ha)	9.500	8.500
Majs (FE/ha)	11.000	9.000

Hvis du kan acceptere at mangle grovfoder i 1 ud af 20 år, kan din planlægning nu tage udgangspunkt i de udbytter, du betragter som "worst case". Dermed kan du undlade at planlægge med en buffer. En sådan situation er illustreret i figur 2.



**Figur 2:** Produktionen planlægges, så den passer til det reelle foderbehov på baggrund af de mindste forventede udbytter, og den mængde grovfoder du har på lager fra sidste år. Den forventede produktion bliver således højere end det reelle behov.

Du planlægger altså ud fra de mindste forventede udbytter. Den faktiske forventning ligger højere, og du må altså forvente en produktion, der er højere end det faktiske behov. Det ses på søjlen til højre i figur 2.

Du har altså selv bestemt, hvor stor en risiko du er villig til at løbe, og størrelsen af bufferlageret er optimeret ud fra dine egne forventninger til udbytterne. Det kan være, at 1 ud af 10 år er tilstrækkelig sikkerhed for dig, hvilket naturligvis vil resultere i en mindre overskydende produktion i de gode år.

Risikoen for at høste for lidt foder er faktisk mindre end 5 %. Da det er meget sjældent, at udbyttet i både græs og majs er dårligt samme år, reduceres risikoen. Denne risiko-rabat forøges i øvrigt, når der dyrkes flere forskellige (udbyttestabile) majs sorter.

## Justering senere i vækstsæsonen

Viser udbytterne sig at overraske positivt, har du en mulighed for at reducere grovfodermængden senere på vækstsæsonen ved at høste en del af majsarealet som kolbemajs. Derved kan du nedsætte behovet for foderbyg, hvilket kan give øjeblikkelig likviditet i stedet for et stort uomsætteligt bufferlager. Skuffer græsudbyttet i de første par slæt, kan du omvendt overveje at tilpasse med kornhelsæd.

En "plan B", der forholder sig til udbytterisikoen, kan med fordel laves på forhånd. Dermed kan du også lave rettidige hensyn, som f.eks. at tilså en del af majsarealet med en buffersort, der er egnet til både helsæd og kolbemajs. Har du gode muligheder for tilpasning i løbet af vækstsæsonen, kan du givetvis også leve med en større udbytterisiko.

Tilpasninger og justeringer skal vælges ud fra mulighederne på netop din bedrift. Hvis det ikke giver praktisk mening at justere grovfoderarealet, kan justeringsmuligheden eksempelvis ligeså vel være en aftale med en nabo.

## Konklusion

Ved at forholde dig til udbytterisikoen i grovfoderproduktionen kan bufferbehovet tilpasses og justeres, både ved justering af majsarealet og ved at tilpasse det, efter du kender udbyttet af de første slæt. Dermed kan du frigøre likviditet i stedet for at have penge bundet i stakken ude bagved.

Planlægges grovfoderproduktionen alene på baggrund af forventede udbytter, tages der ikke højde for den tilhørende risiko. Dine egne forventninger til hvor galt det kan gå, bør derfor være med i planlægningen.

Udbytterisikoen minimeres, når grovfodersædskiftet er baseret på flere afgrøder og sorter.

Når du på forhånd har overblik over de mulige modforanstaltninger, vil du kunne leve med en større udbytterisiko, hvis udbytterne ikke bliver som forventet.

[Til top](#)